

UPUTSTVO ZA UZIMANJE, ČUVANJE I TRANSPORT BOLESNIČKIH UZORAKA ZA MIKROBIOLOŠKU ANALIZU

1. Na svim uputima (Uput za mikrobiološko ispitivanje , obrazac 1) obavezno navesti :
 - Zdravstvena ustanova koja šalje materijal, odeljenje
 - Podaci o pacijentu (ime i prezime, godina rođenja, br. zdravstvene kartice, JMBG, LBO)
 - Dijagnoza na latinskom i MKB šifra
 - Vrstu uzorka koji se šalje na analizu
 - Vrstu traženog pregleda (bakteriološki, mikološki, virusološki, parazitološki, serološki)
 - Vrstu analize
 - Datum i vreme uzimanja uzorka
 - Da li pacijent prima medikamentoznu terapiju, navesti vrstu leka i datum početka th.
 - Potpis i pečat nadležnog lekara
2. Prilikom uzimanja uzoraka za mikrobiološku analizu potrebno je pridržavati se opštih mera zaštite od infekcije. Svaki materijal potrebno je tretirati kao potencijalno infektivan
3. Ukoliko je moguće uzorak uzeti pre primene antibiotske terapije
4. Na posudi sa uzorkom nalepiti etiketu sa podacima o pacijentu (ime i prezime, datum i vreme uzimanja uzorka, vrsta analize koja se traži, odeljenje koje šalje uzorak)
5. Nikad ne stavljati u frižider na +4° C likvor, uzorke iz genitalnog trakta, uzorke iz oka i srednjeg uha, hemokulture
6. Posude u kojima se nalazi infektivni materijal moraju biti dobro i bezbedno zatvorene i propisno zapakovane u plastične kese ili sekundarne kontejnere
7. Svaki uzorak koji se šalje na analizu mora biti praćen pravilno popunjenim uputom
8. Preporučuje se da uput bude odvojen od uzorka i ako je to moguće u plasičnoj foliji

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRTNO VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
Određivanje IgG/IgM antitela na Herpes simplex virus tip 1 (HSV 1)	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorođenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	3-7
Određivanje IgG/IgM antitela na Herpes simplex virus tip 2 (HSV 2)	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorođenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize
Određivanje IgG/IgM antitela na Citomegalovirus (CMV)	ELISA, ELFA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorođenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	3-7
Određivanje IgG/IgM antitela na Rubella virus	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorođenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	3-7
Određivanje IgG/IgM antitelana Varicella zoster virus (VZV)	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorođenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize
Određivanje IgG antitelana Morbillivirus	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorođenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize
Određivanje IgG/IgM antitelana Epstein-Barr virus (EBV)	ELISA, ELFA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorođenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	3-7

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRATNO VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
Određivanje IgG/IgM antitela na Coxsackie B virus	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize
Određivanje IgG/IgA antitela na Adenovirus	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize
HIV Ag+At	ELISA, ELFA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	2-5
HBsAg, Određivanje površinskog antigena hepatitis B virusa	ELISA, ELFA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	2-5
Anti-HCV, Ukupna antitela na hepatitis C virus	ELISA, ELFA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	2-5
HAV IgM, Određivanje IgM antitela na hepatitis A virusa	ELISA, ELFA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize
Određivanje IgG/IgM antitela na <i>Borrelia burgdorferi</i>	ELISA, ELFA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRtno VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
Određivanje IgG/IgM antitela na <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA, ELFA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	3-7
Određivanje IgG/IgA antitela na <i>Helicobacter pylori</i>	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	3-7
Određivanje IgG/IgA antitela na <i>Chlamydia trachomatis</i>	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize
Određivanje IgG antitela na <i>Echinococcus granulosus</i>	ELISA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	Obrtno vreme nije moguće definisati zbog prirode analize
Određivanje antitela na <i>Echinococcus granulosus</i>	IHA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	4-7
Određivanje antitela na <i>Treponema pallidum</i>	TPHA	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	2-5
ASLO, Anti-streptolysin O test	Serološki test aglutinacije	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	1-3

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRtno VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
RF-Latex	Serološki test aglutinacije	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	1-3
RF-Waaler-Rose	Serološki test aglutinacije	Krv	U epruvetu bez antikoagulansa uzeti krv vene punkcijom. Uzima se 5-10 ml krvi u zavisnosti od vrste i broja analiza koje se traže. Najmanja količina krvi koja se uzima iznosi 2ml i može biti uzeta kod novorodjenčadi i male dece. Da ne bi došlo do hemolize uzeta krv se nikada ne odlaže u frižider, niti se zamrzava, već isključivo stoji na sobnoj Ukoliko je serum već izdvojen, transport treba obezbediti u roku od 5 dana na temperaturi od 2-8°C.	1-3
Bakteriološki pregled brisa grla	Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije antibiogram tehnike	Bris grla	Ujutru pre uzimanja brisa, pacijent ne treba da doručkuje, pije bilo kakav napitak, niti sprovodi higijenu usne duplje. Ukoliko je pacijent jeo ili pio neki napitak treba da prođe minimum 30 minuta do uzimanja brisa. Bakteriološki pregled brisa grla se radi uzimanjem brisa sterilnim štapićem sa tonzila i zadnjeg zida ždrebla, bez dodiravanja jezika, bukalne sluznice, desni i zuba. Uzorkovanje se vrši ujutru, pre jela ili u toku dana 2h posle unošenja hrane ili napitaka. Transport brisa grla: po mogućnosti u transportnom medijumu, na sobnoj temperaturi ili u frižideru, do 24 sata. Ukoliko se radi o sterilnom brisu koji nije transportni, uzorak zasejati unutar 2h od trenutka uzorkovanja.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1- 4 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa nosa	Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris nosa	Bakteriološki pregled brisa nosa se radi uzimanjem brisa iz oba nosna hodnika. Transport brisa nosa: po mogućnosti u transportnom medijumu, na sobnoj temperaturi ili u frižideru, do 24 sata. Ukoliko se radi o sterilnom brisu koji nije transportni uzorak zasejati unutar 2h od trenutka uzorkovanja.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1- 4 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa jezika, uglova usana, usne duplje, gingive	Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris jezika, usneduplje, uglovausana, gingive	Ujutru pre uzimanja brisa, pacijent ne treba da doručkuje, pije bilo kakav napitak, niti sprovodi higijenu usne duplje. Ukoliko je pacijent jeo ili pio neki napitak treba da prođe minimum 30 minuta do uzimanja brisa. Bakteriološki pregled brisa jezika se radi uzimanjem brisa sa površine jezika. Bakteriološki pregled brisa usne duplje se radi uzimanjem brisa sa površine bukalne sluzokože. Transport briseva po mogućnosti u transportnom medijumu, na sobnoj temperaturi ili u frižideru, do 24 sata. Ukoliko se radi o sterilnom brisu koji nije transportni uzorak zasejati unutar 2h od trenutka uzorkovanja.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1- 4 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa spoljašnjeg ušnog kanala	Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris spoljašnjegušnog kanala	Bakteriološki pregled brisa spoljašnjegušnogkanala se radi uzimanjem sterilnimbrisomtakošto se rotirajućimpokretomprebrišespoljašnjijušnikanal. Transport ičuvanjenasobnojtemperaturi 2 časaili u transportnommedijumu 24-48 sati.Pre uzimanjabrisauho ne čistiti, ne skidati cerumen i ne tretiratiantimikrobnimpreparatima	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-5 radna dana, (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled sputuma	Mikroskopsko ispitivanje, Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Sputum	Jutarnji ispljuvak je najpogodniji uzorak. Bolesnik treba da opere zube četkicom bez zubne paste i ispere usta vodom. Važno je upozoriti bolesnika da nazofaringealni sekret i pljuvačka nisu ispljuvak bolesnik treba da se duboko nakašlje i izbacii ispljuvak (5-10 ml) u sterilnu posudu. Uzorak treba dostaviti u laboratoriju u roku od 2 sata <i>Napomena</i> : ukoliko to nije moguće, uzorak se može sačuvati na +4°C najduže 24 sata do dostave u laboratoriju.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-5 radna dana, (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRNO VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
Bakteriološki pregled aspirata	Mikroskopsko ispitivanje, Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Fiber aspirat	Uzorak se uzima se direktno iz donjih partija respiratornog trakta pomoću fleksibilnog fiberoptičkog bronhoskopa (bolnički uslovi). Treba dostaviti što veću količinu uzorka. Uzorak treba dostaviti u laboratoriju u roku od 2 sata <i>Napomena</i> : ukoliko to nije moguće, uzorak se može sačuvati na +4°C najduže 24 sata do dostave u laboratoriju.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-5 radna dana, (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled punktata i eksudata	Mikroskopsko ispitivanje, Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Pleuralni punktati, Žuč	Uzorkovanje u bolničkim uslovima. Dezinfikovati kožu pre punktiranja (70% alkohol). Punktiranje se vrši u strogo kontrolisanim uslovima obično izvodjeno uz radiološku podršku. Punktirani sadržaj staviti u sterilnu posudu, špric ili u transportni medijum. Ako je uzorka malo ili se ne može odmah dopremiti u laboratoriju, zasejati u bočicu za anaerobnu hemokulturu. Uzorkovanje žuči obavlja se u bolničkim uslovima.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-5 radna dana, (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa konjunktive	Mikroskopsko ispitivanje, Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris konjunktive	Ukoliko je konjunktiva suva (nema dovoljno eksudata), bris treba natopiti transportnom podlogom ili sterilnim fiziološkim rastvorom. Obavezno uzorkovati briseve konjunktiva oba oka, čak iako je jedno inficirano. Za svako oko treba koristiti poseban; brisom dobro obrisati konjunktivu donjeg kapka, od spoljašnjeg prema unutrašnjem uglu oka. Pre uzimanja brisa, oko ne tretirati antibiotskim kapima ili mašču. Transporti čuvanje u hladnjaku na 2-8°C u transportnom medijumu 24-48 sati.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-5 radna dana, (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled strugotine konjunktive analiza na <i>Chlamydia trachomatis</i>	DIF	Strugotina konjunktive	Strugotine konjunktive uzima isključivo specijalista oftalmologije	2 dana
Bakteriološki pregled krvi hemokultura	Automatizovani sistem inkubacije, Mikroskopsko ispitivanje, Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Krv	Uzorak krvi uzeti venepunkcijom u trenutku porasta telesne temperature, po pravilu pre početka antimikrobne terapije. Preporučuje se uzimanje uzoraka sa različitih mesta. Obavezno označiti vreme uzorkovanja. Količina uzorka krvi: 3-10 ml krvi odrasle osobe ili 1-3 ml krvi dece u svaku bočicu. Uzorke krvi za hemokulturu uzeti 2-3 puta tokom 24 sata. Uzorak krvi odmah, uz bolesnički krevet, inokulisati u tečne podloge za kultivaciju aerobnih i anaerobnih bakterija, prema uputstvu proizvođača podloga. Inokulisane podloge odmah dostaviti u laboratoriju <i>Napomena</i> : hemokulture mogu biti čuvane najduže 48 sati na 22-25°C i dostavljene u laboratoriju u termos boci na istoj temperaturi. Obavezna inkubacija kod korišćenja automatizovanih sistema do izdavanja analiza da je uzorak sterilan je 5 dana. Obavezna inkubacija kod klasičnih hemokultura (bez korišćenja automatizovanih sistema) do izdavanja analiza da je uzorak sterilan je 7 dana.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 5-8 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRTNNO VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
Bakteriološki pregled likvora	Mikroskopsko ispitivanje, Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Likvor	<p>Uzorak likvora uzeti lumbalnom punkcijom u bolničkoj ustanovi.</p> <p>Za mikrobiološki pregled likvora koristi se uzorak iz druge epruvete.</p> <p>Uzorak likvora dostaviti u laboratoriju u sterilnoj posudi, u termos boci na 20-37°C, u roku od 2 sata</p> <p>Potreban je najmanje 1 ml likvora</p> <p><i>Napomena</i> :pri sumnji na gnojni meningoencefalitis treba uzeti i uzorke krvi za hemokulturu.</p>	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-4 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže. Rezultati direktne mikroskopske dijagnostike dostupni su za dva sata. Pozitivni rezultati se javljaju telefonom (preliminarni i definitivni)
Bakteriološki pregled sekreta dojke, majčino mleko	Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris (iscedak) sekreta dojke, majčino mleko	<p>Iscedak se uzima nakon ispiranja bradavice sterilnim fiziološkim rastvorom i odbacivanja prvog mlaza iscedka u sterilnu posudu sa poklopcem, u slučaju male količine uzorka koristi se sterilni bris.</p> <p>Transport i čuvanje na sobnoj temperaturi 2 časa ili u transportnom medijumu 24-48 sati.</p>	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-5 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa kože, pupka, traheostome	Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris promena na koži, bris pupka, bris traheostome	<p>Pre uzimanja brisa područje isprati sterilnim fiziološkim rastvorom, obrisati ivicu prema zdravom tkivu, ukoliko su prisutne, odstraniti kraste. Sterilnim brisom, rotirajućim pokretom prebrisati deo kože od interesa.</p> <p>Transport i čuvanje na sobnoj temperaturi 2 časa ili u transportnom medijumu 24-48 sati.</p>	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-5 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa rane, ulkusa, dekubitusa i apscesa	Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris rane, ulkusa, dekubitusa ili apscesa	<p>Ranu, ulkus, apsces i dekubitus očistiti sterilnim fiziološkim rastvorom, a okolnu kožu dezinfikovati 70% alkoholom. Kruste i nekrotično tkivo odstraniti.</p> <p>Uzorak uzeti sa ivice rane, uz zidove apscesa.</p> <p>Za dokaz uzročnika mogu se koristiti aspirat, komadići tkiva ili zida apscesa; bris centra rane ima najmanji dijagnostički značaj.</p> <p>Transport i čuvanje na sobnoj temperaturi 2 časa ili u transportnom medijumu 24-48 sati.</p>	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 2-5 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled urina, urinokultura	Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Urin	<p><u>Uzorkovanje urina tehnikom srednjeg mlaza</u>: pre uzimanja uzorka urina potrebno je obaviti toaletu toplom vodom i sapunom, uzeti srednji mlaz prvog jutarnjeg urina. Odbaciti prvi mlaz i bez prekida toka urina u sterilnu posudu sa poklopcem na navoj "uhvatiti" srednji mlaz (≈ 10 ml) i čvrsto je zatvoriti ne dodirujući poklopac prstima s unutrašnje strane. Ukoliko nije moguće uzeti prvi jutarnji urin, između dva mokrenja treba da prođe minimum 4 sata.</p> <p>Ukoliko uzimate uzorak za urinokulturu malom detetu preporučujemo sterilnu pedijatrijsku kesicu koja se stavlja nakon obavljene toaleta. Sterilna pedijatrijska kesica se kupuje u apoteci. Urin iz kesice se ne presipa u sterilnu posudu već se kao takav dostavlja u laboratoriju.</p> <p><u>Uzorkovanje urina kateterizacijom</u>: Ukoliko osoba već ima plasiran kateter: uzorak urina se uzima neposredno posle zamene katetera, u sterilnu posudu sa poklopcem na navoj (≈ 10 ml). Ukoliko osoba nema plasiran kateter: postaviti kateter, odbaciti prvih nekoliko mililitara urina, ostatak urina prebaciti u sterilnu posudu sa poklopcem na navoj (≈ 10 ml), ukloniti kateter.</p> <p><u>Uzorkovanje urina suprapubičnom punkcijom mokraćne bešike</u>: Uzorak urina se uzima punkcijom mokraćne bešike kroz prednji trbušni zid (≈10 ml) u sterilnu posudu sa poklopcem na navoj.</p> <p>Transport urina: na sobnoj temperaturi do 2 sata; ukoliko transport traje duže od 2 sata, uzorak držati u frižideru (maksimalno 24 sata).</p>	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1-3 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRATNO VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
Bakteriološki pregled brisa vagine	Mikroskopsko ispitivanje. Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris vagine	Pre uzorkovanja vaginalnog brisa ne upražnjavati seksualne odnose bez zaštite i ne koristiti lokalnu antimikrobnu terapiju 3 dana. Ne preporučuje se pregled tokom menstrualnog ciklusa. Vaginalni brisevi se uzimaju sterilnim brisevima. Plasirati bris duboko u gornji deo vagine i uzeti uzorak prelazeći kružnim pokretom po površini zida vagine. Prilikom uzimanja izbeći dodirivanje vulve, anusa i okolne kože. Uzeti dva brisa (od prvog brisa napraviti razmaz za direktni mikroskopski preparat, a drugi odmah zasejati ili inokulisati u odgovarajuću transportnu podlogu). <i>Napomena:</i> Uzorke za mikrobiološku analizu može uzeti ordinirajući ginekolog i treba ih dostaviti u laboratoriju u roku od 2 sata.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1-3 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa cerviksa	Mikroskopsko ispitivanje. Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris cerviksa	Pre uzorkovanja cervikalnog brisa ne upražnjavati seksualne odnose bez zaštite i ne koristiti lokalnu antimikrobnu terapiju 3 dana. Uzeti uzorak iz grlića materice (2-3 cm u endocerviks uz rotiranje brisa) vodeći računa da se ne dotakne zid vagine Uzeti dva brisa (od prvog brisa napraviti razmaz za direktni mikroskopski preparat, a drugi odmah zasejati ili inokulisati u odgovarajuću transportnu podlogu). <i>Napomena:</i> Uzorke za mikrobiološku analizu može uzeti ordinirajući ginekolog i treba ih dostaviti u laboratoriju u roku od 2 sata.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1-3 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa cerviksa - analiza na gonoreju	Mikroskopsko ispitivanje. Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris cerviksa	Pre uzorkovanja cervikalnog brisa ne upražnjavati seksualne odnose bez zaštite i ne koristiti lokalnu antimikrobnu terapiju 3 dana. Uzeti uzorak iz grlića materice (2-3 cm u endocerviks uz rotiranje brisa) vodeći računa da se ne dotakne zid vagine Uzeti dva brisa (od prvog brisa napraviti razmaz za direktni mikroskopski preparat, a drugi odmah zasejati ili inokulisati u odgovarajuću transportnu podlogu). <i>Napomena:</i> Uzorke za mikrobiološku analizu može uzeti ordinirajući ginekolog i treba ih dostaviti u laboratoriju u roku od 2 sata.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1-3 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa vulve	Mikroskopsko ispitivanje. Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris vulve	Pre uzorkovanja brisa vulve ne koristiti lokalnu antimikrobnu terapiju 3 dana. Bris vulve se uzima sterilnim brisom. Uzeti bris sa vulve i introitusa vagine	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1-3 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa glansa	Mikroskopsko ispitivanje. Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris glansa	Pre uzorkovanja brisa glansa ne koristiti lokalnu antimikrobnu terapiju 3 dana. Bris glansa uzima se sterilnim pamučnim brisom na isti način kao bris kože	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1-3 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa uretre	Mikroskopsko ispitivanje. Standardna bakteriološka kultura, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Bris uretre	Bris za mikrobiološki pregled uretre se uzima pre jutarnjeg mokrenja ili najmanje 4h od poslednjeg mokrenja. Sterilni plastični bris uvesti 2-4cm u uretru muškarca i rotirati.	Obrtno vreme za izdavanje rezultata je 1-3 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRATNO VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
Utvrđivanje prisustva <i>Trichomonas vaginalis</i>	Konvencionalna mikroskopija	Bris vagine, bris cerviksa, bris uretre, urin	Uzorke može uzeti i ordinirajući lekar i treba ih dostaviti u laboratoriju u roku od 2 sata. Uzorke za parazitološke analize transportovati na temperaturi od 30-37°C.	1
Bakteriološki pregled sperme - spermokultura	Mikroskopsko ispitivanje. Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije,	Sperma	Uzorak sperme se uziman nakon 3-5 dana apstiniranja. Uzorak se uzima posle 2-3 dana od poslednjeg mokrenja. Uzorak dostaviti najkasnije 2 sata od uzimanja, na temperaturi od 37°C. Napomena: preporučuje se povećanje čistoće pre uzimanja uzorka.	Obratno vreme za izdavanje rezultata je 1-3 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Bakteriološki pregled brisa cerviksa, brisa uretre - analiza na <i>Mycoplasma hominis</i> i <i>Ureaplasma urealyticum</i> sa antibiogramom	Konvencionalna bakteriološka dijagnostika: identifikacija, kvantitacija i antibiogram.	Bris cerviksa, bris uretre	Uzorak brisa cerviksa uzeti Dacron-brisom sa plastičnim držačem, nakon uklanjanja sekreta sa grlića materice i inokulisati u odgovarajuću transportnu podlogu Uzorak brisa uretre uzeti najmanje 2 sata nakon mokrenja Dacron-bris sa plastičnim držačem uvesti 3-4cm u uretru muškarca i rotirati da bi se sljuštile epitelne ćelije Napomena: Uzorke za mikrobiološku analizu može uzeti ordinirajući ginekolog i treba ih dostaviti u laboratoriju u roku od 2 sata.	2
Bakteriološki pregled brisa cerviksa, brisa uretre -	DIF	Bris cerviksa, bris uretre	Bris za mikrobiološki pregled uretre se uzima pre jutarnjeg mokrenja ili najmanje 1h od poslednjeg mokrenja. Bris za pregled na <i>Chlamydia trachomatis</i> , se uzima pre jutarnjeg mokrenja ili najmanje 1h od poslednjeg mokrenja.	2
Bakteriološki pregled uzorka stolice, koprokultura - <i>Salmonella spp.</i> , <i>Shigella spp.</i> , <i>Campylobacter spp.</i> , enterohemoragične <i>E.coli</i>	Standardna bakteriološka kultivacija, tehnike identifikacije, antibiogram tehnike	Stolica, bris rektuma	Uzorak stolice uzeti na početku bolesti, po pravilu pre početka primene antimikrobne terapije; uzima se neposredno posle defekacije i ne sme biti kontaminiran mokraćom ili sadržati dezinficijense i deterdžente; uzorkuje se špatulom ili odgovarajućom kašičicom koja je obično pričvršćena za poklopac sterilne posude u koju se stavlja stolica; ako se ne može dobiti feces, od bolesnika se uzima rektalni bris; kod odojčeta se feces uzima sa pelene Minimalna količina potrebna za analizu je oko 2 grama (zrno graška). Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni Napomena: preporučuje se pregled najmanje 3 uzorka stolice tokom bolesti, kao i pregled 3 uzorka stolice nakon lečenja kod nosilacstva.	Obratno vreme za izdavanje rezultata je 3-5 radna dana (u zavisnosti od toga da li se radi antibiogram), po potrebi i duže.
Detekcija GDH - glutamatdehidrogenaze u dijagnostici <i>Clostridium difficile</i>	Imunohromatografija, brzi IH test	stolica	Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni. Uzorak stolice se po uputstvu proizvođača pomešati sa diluentom. Rezultat se izdaje i tumači po uputstvu proizvođača.	1
Detekcija toksina <i>Clostridium difficile</i>	Imunohromatografija, brzi IH test	stolica	Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni. Uzorak stolice se po uputstvu proizvođača pomešati sa diluentom. Rezultat se izdaje i tumači po uputstvu proizvođača	1
<i>Helicobacter pylori</i> - Kvalitativna detekcija antigena u stolici	Imunohromatografija, brzi IH test	stolica	Uzorak stolice uzeti 4 nedelje nakon primene antimikrobne terapije i dve nedelje nakon prestanka primene inhibitora protonske pumpe	1
ADENOVIRUS - Kvalitativna detekcija antigena u stolici	Imunohromatografija, brzi IH test	stolica	Uzorak stolice uzeti u prvih 3 dana od početka bolesti (najbolje 2 uzorka stolice unutar 24 sata). Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni Potrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. Napomena: uzorak može biti sačuvan na + 4°C najduže 48 sati; dostavlja se u putnom frižideru. Uzorak stolice može biti sačuvan duže vreme na temperaturi od -18°C i niže; zamrznuti uzorak stolice treba dostaviti u laboratoriju na ledu.	1

NAZIV ANALIZE	METOD ISPITIVANJA	UZORAK	UPUTSTVO	OBRATNO VREME IZDAVANJA REZULTATA (DANI)
ASTROVIRUS - Kvalitativna detekcija antigena u stolici	ImunohromatografijaBrzi IH test	stolica	Uzorak stolice uzeti u prva 3 dana od početka bolesti (najbolje 2 uzorka stolice unutar 24 sata).Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutniPotrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. <i>Napomena:</i> uzorak može biti sačuvan na + 4°C najduže 48 sati; dostavlja se u putnom frižideru. Uzorak stolice može biti sačuvan duže vreme na temperaturi od – 18°C i niže; zamrznuti uzorak stolice treba dostaviti u laboratoriju na ledu.	1
ROTAVIRUS - Kvalitativna detekcija antigena u stolici	ImunohromatografijaBrzi IH test	stolica	Uzorak stolice uzeti u prva 3 dana od početka bolesti (najbolje 2 uzorka stolice unutar 24 sata). Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutniPotrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. <i>Napomena:</i> uzorak može biti sačuvan na + 4°C najduže 48 sati; dostavlja se u putnom frižideru. Uzorak stolice može biti sačuvan duže vreme na temperaturi od – 18°C i niže; zamrznuti uzorak stolice treba dostaviti u laboratoriju na ledu.	1
NORAVIRUS - Kvalitativna detekcija antigena u stolici	ImunohromatografijaBrzi IH test	stolica	Uzorak stolice uzeti u prva 3 dana od početka bolesti (najbolje 2 uzorka stolice unutar 24 sata).Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutniPotrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. <i>Napomena:</i> uzorak može biti sačuvan na + 4°C najduže 48 sati; dostavlja se u putnom frižideru. Uzorak stolice može biti sačuvan duže vreme na temperaturi od – 18°C i niže; zamrznuti uzorak stolice treba dostaviti u laboratoriju na ledu.	1
Utvrđivanje prisustva jaja helminata	Konvencionalna mikroskopija - perianalni otisak	stolica	Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni Potrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. Uveče pre spavanja oprati predeo oko čmara. Ujutru pre uzimanja perianalnog otiska ne treba obavljati toaletu analne regije i defekaciju.	1
Identifikacija odraslih parazita i larvi helminata	Konvencionalna mikroskopija	stolica	Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni. Potrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. Uveče pre spavanja oprati predeo oko čmara. Ujutru pre uzimanja perianalnog otiska ne treba obavljati toaletu analne regije i defekaciju.	1
Utvrđivanje prisustva protozoa digestivnog trakta (DT)	Konvencionalna mikroskopija	stolica	Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni Potrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. Uveče pre spavanja oprati predeo oko čmara. Ujutru pre uzimanja perianalnog otiska ne treba obavljati toaletu analne regije i defekaciju.	1
Detekcija antigena na <i>Entamoeba histolytica</i>	ImunohromatografijaBrzi IH test	stolica	Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni. Potrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. Uzorak stolice se po uputstvu proizvođača pomešati sa diluentom. Rezultat se izdaje i tumači po uputstvu proizvođača	1
Detekcija antigena na <i>Cryptosporidium parvum</i>	ImunohromatografijaBrzi IH test	stolica	Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni Potrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. Uzorak stolice se po uputstvu proizvođača pomešati sa diluentom. Rezultat se izdaje i tumači po uputstvu proizvođača.	1
Detekcija antigena na <i>Giardia lamblia</i>	ImunohromatografijaBrzi IH test	stolica	Kašičicom iz posude za feces uzeti deo stolice koji sadrži sluz, krv ili gnoj ukoliko su prisutni. Potrebna su 2-3 ml tečne stolice ili 1-2 g čvrste stolice. Uzorak stolice odmah dostaviti u laboratoriju. Uzorak stolice se po uputstvu proizvođača pomešati sa diluentom. Rezultat se izdaje i tumači po uputstvu proizvođača	1

KRITERIJUMI ZA NEPRIHVATANJE UZORAKA U MIKROBIOLOŠKOJ LABORATORIJI

- a. Uz uzorak nije dostavljen pravilno popunjen uput (Uput za mikrobiološko ispitivanje, obrazac 1)
- b. Uzorak nije pravilno obeležen
- c. Uzorak u neadekvatnoj, nesterilnoj ili kontaminiranoj posudi
- d. Uzorak je dostavljen u posudi koja nije dobro zatvorena i uzorak curi izvan posude
- e. Uzorak za izolaciju anaerobnih bakterija bez transportnog medijuma
- f. Uzorak nije dostavljen u laboratoriju u predviđenom vremenu ili nije čuvan na odgovarajući način opisan u „ Uputstvu za uzimanje, čuvanje i transport bolesničkih uzoraka za mikrobiološku analizu“
- g. Količina uzorka nije dovoljna za izvođenje analize koja se traži
- h. Uzorak za serološke analize ne uzima se pacijentima koji nisu natašte
- i. Uzorak za serološke analize neće se obraditi ako je lipemičan ili hemoliziran
- j. Uzorke ne treba odbaciti pre nego što kontaktiramo osobu koja je poslala uzorak
- k. U slučaju da se radi o kritičnom i nezamenjivo uzorku koji je potrebno hitno obraditi uzorak se uzima u obradu uz obavezno informisanje o nedostacima koji su uočeni

Kontakt osobe:

Dr Mila Stojiljković, 064 864 88 71

Dr Vojislava Petković, 064 839 24 53

Dr Biljana Stojanović, 064 864 88 05

Dr Slađana Milovanović, 064 864 88 09

Glavni tehničar Centra: Vanja Cakić, 064 839 24 41